

Pro Cultura Subcarpathica

Fennállásának 10. évfordulóját ünnepli idén a Pro Cultura Subcarpathica (PCS). A civil szervezetet 2011-ben hívták életre a beregszászi magyar főiskola bázisán. Szerteágazó tevékenységi köre egyedülálló a megyében. Kilencfős munkatársi gárda teszi ki a csapat motorját. A kulturális, hagyományőrző programok mellett élő tájházak működtetnek, honlapot szerkesztenek, továbbá egy magyar nyelvet népszerűsítő mozgalmat is felvállaltak.

Kulturális rendezvények

A PCS kezdetben kisebb rendezvényeket – koncertek, tárlatok, irodalmi találkozók – szervezett, majd a magyar kormány anyagi támogatásának köszönhetően szélesíthette tevékenységi körét. Rövid időn belül a teljes megyét lefedték rendezvényeinkkel.

Évadunkat rendszerint a magyar kultúra napjával indítjuk helyi vagy magyarországi fellépők – Misztrál, Kaláka, Kávészünet együttes – közreműködésével.

A költészet napján „villámcsődületre” invitáljuk a kárpátaljai magyar iskolák növendékeit, hogy közösen szavaljuk el egy, az adott évben jubiláló költőnk választott versét Beregszász főterén. A Vers a téren sikerét mutatja, hogy a közel

ezer főt bevonó rendezvényre legutóbb már helyi ukrán iskolás csoportok is becsatlakoztak. A magyar népmese napján is Beregszászba csábítjuk a kárpátaljai magyar fiatalokat. Mesemondó versenyünkre a megye minden magyarlakta területéről érkeznek versenyzők óvodásoktól a fiatal felnőttekig.

A Pro Cultura Subcarpathica számára kezdettől fontos volt a tehetséges pályakezdők felkarolása. 2017-től évente hirdetünk tandíj-kiegészítő támogatást a művészeti iskolában tanuló magyar anyanyelvű diákok számára a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával közös farsangi bálók bevételéből. Emellett többször hirdettünk gyűjtést, szerveztünk jótékonyági rendezvényt bajba jutott gyermekek, fiatalok megsegítésére.

Rákóczi, Bercsényi, Bethlen és a többiek

A Pro Cultura Subcarpathica 2012-től szervez hagyományőrző fesztiválokat Kárpátalján. Az eseményeket egy, a magyarság szempontjából fontos, az adott területhez köthető történelmi személyiség nevével fémjelezzük, esetleg történelmi eseményhez kötjük. Így lehet Bethlen-napunk Huszton, Dobó-napunk Szerednyén, BercsényiFesztünk Ungváron, a Rákóczi-szabadságharc első győztes csatájának emléket állító KurucFesztünk Tiszapéterfalván, Kuruc Lovasnapunk Nagyszőlösön és az Esze Tamásék parasztfelkelését megelevenítő Zászlóbontásunk Beregszászban.

A fesztiválok hasonló koncepcióra épülnek: a népzenei összeállítás-

Vers a téren, Beregszász

Bethlen-nap, Huszt

ban helyi és környékbeli együtteseknek biztosítunk fellépési lehetőséget, ezzel párhuzamosan ingyenes kézműves foglalkozásokkal, ízek és szolgáltatások utcájával várjuk az érdeklődőket. Feladatunknak tartjuk, hogy a kultúra segítségével építsünk hidat a területen élő nemzetségek között, ezért a magyar népzenei csoportok, együttesek mellett megszólítjuk a területen élő ukrán, ruszin, szlovák stb. zenészeket is. A népzenei blokkot rendszerint egy anyaországi fellépő nagykoncertje követi. Kiválasztásukkor próbálunk igazodni a közönség igényeihez, az viszont minden esetben kitétel, hogy az együttesek – stílustól függetlenül – minőséget képviseljenek.

Nagyberegri tájház és Nagydobronyi tanoda

A fesztiválokon kívül a PCS programjai közül talán a nagyberegri Tájház rendezvényei váltják ki a legnagyobb érdeklődést. A Rákóczi-főiskola tulajdonában lévő épületben a civil szervezetünk 2013-tól valósít meg programokat.

Ez az egyetlen „élő” tájház a környéken. Alkalmainkat a jeles napokhoz, ünnepekhez igazodva alakítjuk.

A fiatalok többek között hagyományos hímes tojásokat festenek, pünkösdi királyt választanak, májusfát díszítenek, bepillanthatnak a hordókészítés rejtelmeibe, szőlőt taposnak, mézeskalácsokat díszítenek, gyertyát sodornak. Az adott foglalkozások mellett a csűrben található népi gyermekjátékokat is kipróbálhatják, valamint finom – kemencében vagy sütőben készített – falatokat kóstolhatnak. A Magyarországi Tájházak Szövetsége 2021-ben nekünk ítélte

az Év tájháza díjat. Ez volt az első alkalom, hogy az anyaország határain kívülre került az elismerés.

A nagyberegri programok bevált mintájára szervez programokat havi rendszerességgel a PCS Nagydobronyban. A tematikus kézműves foglalkozások mellett a civil szervezet 2021-ben viseletkészítő tanfolyamot is hirdetett a helyi tanodában.

Kárpátalja.ma

A Kárpátalja.ma 2011-ben alakult sajtóorgánum, az első magyar nyelvű kárpátaljai hírportál. Célja, hogy objektív tájékoztatást nyújtson a Kárpátaljára és Ukrajnára vonatkozó, és a magyarságot érintő fontosabb eseményekről. A lap mára Kárpátalja vezető magyar nyelvű sajtóorgánumává avanszált.

Hiszünk az olvasókkal történő kommunikációban, a közösségépítésben. Munkánk során kerüljük a szenzációhajhász cikkeket, a lájkvadászatot. Fontosabb híreinket ukránul és angolul is megjelentetjük. A napi hírek mellett igyekszünk magazin jellegűket is megőrizni: sorozatokkal, portrékkal színesítjük kínálatunkat.

A nagyberegri Tájház előtt

BercsényiFeszt, Ungvár

Itt Magyarul Is

A Pro Cultura Subcarpathica 2013-ban indította el az Itt Magyarul Is (IMI) mozgalmat. A kezdeményezés társadalmi összefogás, mely a magyar nyelv használatát szeretné erősíteni, terjeszteni Kárpátalján. Az IMI keretében létrejött egy elektronikus adatbázis, mely tájékoztatást ad a magyar nyelven beszélő kár-

pátaljai lakosoknak arról, hogy hol tudják az anyanyelvükön igénybe venni az egyes szolgáltatásokat. A mozgalom 2015-ben ingyenes jogsegélyszolgálatot indított, hogy segítsen a kárpátaljai magyar közösség tagjainak eligazodni az ukrán jogszabályok hálójában. 2018-ban a Kisebbségi Jogvédő Intézet felfigyelt a kezdeményezésünkre és támogatni kezdte a jogsegélyszolgálatot. Az utóbbi években

a kárpátaljai egészségügyben és kultúrában dolgozók anyaországi támogatásának feltételévé vált, hogy a pályázók regisztráljanak a felületünkre, s ezáltal nyíltan felvállalják a magyar nyelv használatát a megyében.

Határtalanul

A ciklikusan megrendezett eseményeinken kívül számos, határokon átívelő programban is tevékenykedett már a szervezet. Több éven át társszervezői voltunk Pál István Szalonna és a Hagyományok Háza népzenei mesterkurzusának, nemrég zártuk partnereinkkel a Kreatív Európa program Zenehíd projektjét. Jelenleg is fut egy Magyarország-gal és Szlovákiával közös európai uniós projektünk, melynek célja a határ menti régiók egyesítése, egy határokon átnyúló kulturális-művészeti tér létrehozása. Ennek keretében közös tanulmányt készítettünk, folyamatban van egy kulturális menedzserképzés, továbbá tárlatokat, koncerteket, borkóstolókat, gasztrokulturális eseményeket tervezünk.

Kuruc Lovasnap, Tiszapéterfalva

PALLAGI MARIANNA 1989-ben született a kárpátaljai Csonkapapiban. Tanulmányait a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán folytatta magyar-ukrán szakon. 2012-től a Pro Cultura Subcarpathica (PCS) civil szervezet munkatársa, a Kárpátalja.ma hírportál szerkesztője, tudósítója. 2018-tól a honlap főszerkesztője, a PCS ügyvezető igazgatója.